

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8CoPr/2/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1211229838
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1211229838.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vlčkovej a členov senátu JUDr. Moniky Holickej a JUDr. Ondreja Krajča v spore žalobcu: M. B. C., K. J. XXXX/XX, E., proti žalovanému: Colný úrad Bratislava, so sídlom Miletičova č. 42, Bratislava, IČO: 30 844 029, o poskytnutie zadosťučinenia a o zaplatenie majetkovej ujmy, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II, zo dňa 16. októbra 2013, č.k. 58Cpr/2/2011-87, takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti zamietnutia žaloby o vyslovenie porušenia zásady rovnakého zaobchádzania mení tak, že žalovaný svojím konaním porušil zásadu rovnakého zaobchádzania v štátnozamestnaneckom pomere vo vzťahu k žalobcovi formou priamej diskriminácie.

V časti uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e .

Vo zvyšnej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom zamietol súd prvej inštancie žalobu, ktorou sa žalobca domáhal aby súd vyslovil, že žalovaný svojím konaním porušil zásadu rovnakého zaobchádzania v štátnozamestnaneckom pomere vo vzťahu k žalobcovi formou priamej diskriminácie a neoprávnených postihov, a aby bol žalovaný zaviazaný poskytnúť žalobcovi primerané zadosťučinenie zaplatením sumy, o ktorú bol ukrátený na osobnom príplatku 528,- Eur, o ktorú bol ukrátený na odmene 250,- Eur a sumy 6.000,- Eur ako náhrady nemajetkovej ujmy za zníženie dôstojnosti, spoločenskej vážnosti a spoločenského uplatnenia s prihliadnutím hlavne na dôsledky pre jeho rodinu a na okolnosti, za ktorých k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Uviedol, že žalobca žalobu návrh odôvodnil tým, že jeho pracovný pomer so žalovaným vznikol dňa 01.06.1991, po organizačných zmenách sa stal jeho služobným úradom Colný úrad Žilina a rozhodnutím Colného úradu Žilina, č. 545/2010-6037, bol preložený k služobnému úradu Colný úrad Bratislava. Dňa 13.04.2011, prostredníctvom nadriadeného, požiadal o poskytnutie preventívnej rehabilitácie, v zmysle rozkazu riaditeľa Colného úradu Bratislava č. 32/2010 v termíne od 26.05.2011 do 08.06.2011, kedy mal v úmysle vykonať rekonštrukčné a prípravné práce na balkóne bytu v mieste trvalého bydliska ešte pred rekonštrukčnými prácami na bytovom dome, avšak riaditeľ Colného úradu Bratislava mu určil nástup preventívnej rehabilitácie dňa 07.11.2011 a na jeho žiadosť o objasnenie dôvodov určenia takéhoto termínu jeho nástupu na preventívnu rehabilitáciu mu riaditeľ Colného úradu Bratislava oznámil, že určenie termínu je v jeho právomoci, a tak sa rozhodol. Vo veci podal sťažnosť a následne opakovanú sťažnosť, ktoré však boli vyhodnotené ako neopodstatnené; na preventívnu rehabilitáciu bol nakoniec vyslaný v termíne od 02.11.2011 vzhľadom na to, že bol rozhodnutím Colného riaditeľstva SR, č. 509/2011-1426 vyslaný na rekvalifikačný kurz, ktorého termín kolidoval s pôvodným termínom preventívnej rehabilitácie. Od 01.07.2011 bol žalobcovi priznaný

osobný príplatok vo výške 100,- Eur, čo prakticky znamenalo zníženie jeho doterajšieho príplatku o 88,- Eur, pretože od 01.09.2005 mal priznaný osobný príplatok v sume 188,- Eur a zníženie osobného príplatku považoval za neoprávnený postih v súvislosti s podaním jeho sťažnosti vo veci preventívnej rehabilitácie. Bola mu tiež vyplatená polročná odmena v sume 30,- Eur a domnieva sa, že iným kolegom z toho istého pracoviska za porovnateľné pracovné výkony bola poskytnutá vyššia odmena, a jemu bola odmena v tejto sume poskytnutá z dôvodov ako pri osobnom príplatku. Žalobcom uplatnené nároky posúdil podľa § 2 ods. 1, § 2a ods. 1, 2, 3, § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z. a podľa § 86 ods. 1 a § 95 ods. 1 zákona č. 200/1998 a dospel k záveru, že nadriadený žalobcu nemal zákonom stanovenú povinnosť súhlasiť s termínom preventívnej rehabilitácie, ktorú si vymienil žalobca; postup nadriadených žalobcu bol plne v súlade s ust. § 137 ods. 7 zákona č. 200/1998 Z.z., v zmysle ktorého colník je povinný nastúpiť na preventívnu rehabilitáciu v ten deň, ktorý je na ňu vyslaný. Poukázal aj na ust. § 16 ods. 1 výnosu MŠSR č. 15648/1998-64 z 13.08.1998, podľa ktorého na preventívnu rehabilitáciu podľa § 137 zákona č. 200/1998 Z.z. vysiela colníka nadriadený, ktorý je oprávnený určiť nástup dovolenky. Žalobca bol teda vyslaný na preventívnu rehabilitáciu v súlade so zákonom v termíne od 07.11.2011 do 20.11.2011, a ani skutočnosti tvrdené žalobcom, že na príslušnej pobočke čerpalo rehabilitáciu približne 13 colníkov, pričom asi v 8-9 prípadoch nastúpili na rehabilitáciu v žiadanom termíne a že žalobca čerpal asi 10 rokov preventívnu rehabilitáciu a nestalo sa mu, že by termín rehabilitácie určil nadriadený inak, ako požiadal, nepreukazujú žalobcom tvrdenú diskrimináciu a z nej vyplývajúci nárok na primerané zadosťučinenie. Ďalej konštatoval, že v období od 01.01.2011 do 30.06.2011 nemal žalobca priznaný žiadny osobný príplatok a s účinnosťou od 01.07.2011 do 30.09.2011 mu bol priznaný osobný príplatok v sume 100,- Eur. Poukázal na to, že osobný príplatok a odmeny sú fakultatívnou zložkou služobného platu, priznanie odmien nie je právne nárokovateľné a ich nevyplatenie samo o sebe nemožno považovať za postih alebo sankciu. Vzhľadom na uvedené nemal za preukázané, že by konaním žalovaného bol žalobca dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách, a preto jeho žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, žiadal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a jeho návrhu vyhovieť, alternatívne tento zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietal, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že pokiaľ ide o jeho vyslanie na preventívnu rehabilitáciu, zistil, že iní kolegovia boli vyslaní v ten deň, ktorý uviedli vo svojej žiadosti, ako deň začiatku preventívnej rehabilitácie, a preto konanie žalovaného považuje za konanie v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania zakotvenou v medzinárodných zmluvách, ktorými je SR viazaná, v Ústave SR a v ust. § 5a zákona č. 200/1998 Z.z.. Namietal, že bol diskriminovaný z dôvodu iného postavenia, ktoré spočívalo v tom, že bol zaradený k Služobnému úradu Bratislava krátky čas, kým ostatní colníci boli kmeňovými colníkmi Colného úradu Bratislava viac rokov, požiadal o vykonanie preventívnej rehabilitácie formou výkonu práce, kým v relevantnom čase žalovaný vyslal na preventívnu rehabilitáciu colníkov, ktorí požiadali o vykonanie preventívnej rehabilitácie formou aktívneho odpočinku, miesto jeho trvalého pobytu je Trstená, kým ostatní colníci mali trvalý pobyt v Bratislave alebo dochádzali do služby z blízkeho okolia a niekoľkými žiadosťami sa domáhal svojich práv vyplývajúcich zo služobného pomeru (cestovné náhrady, ubytovanie, byt), kým ostatní nemali potrebu sa týmto spôsobom angažovať. Preložením do iného miesta výkonu služby sa nie svojou vinou alebo konaním dostal voči ostatným kolegom do iného postavenia, čím došlo k vzniku rozlišovacieho kritéria, konaním žalovaného bol znevýhodnený a došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania. Ďalej namietal, že nadriadený je oprávnený po splnení predpokladov a podmienok určiť nástup preventívnej rehabilitácie len na základe a v prípadoch uvedených v § 137 ods. 8 zákona č. 200/1998 Z.z. a v ostatných prípadoch, ak nejde o odôvodnené potreby zabezpečenia bezpečnosti, vnútorného poriadku, predchádzaniu protiprávnej činnosti, atď., je zákonom požadované konať v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania a dobrými mravmi. Ustanovenie § 137 ods. 7 zákona č. 200/1998 Z.z. neobsahuje právo, aby žalovaný mohol svojvoľne určiť deň vyslania na preventívnu rehabilitáciu a podľa jeho názoru, ak žalovaný nevyhovel žiadosti o vyslanie na preventívnu rehabilitáciu v celom rozsahu, mal konať podľa § 12. časti zákona č. 200/1998 Z.z. a mal rozhodnúť v administratívnom konaní. Ďalej namietal, že v konaní navrhol vykonať dokazovanie aj uložením povinnosti žalovanému predložiť údaje o výške osobného príplatku colníkov Colného úradu Bratislava, zaradených v 5. platovej triede ku dňu 01.07.2011, ktorí neboli v predchádzajúcom období disciplinárne riešení a vyčísliť jeho priemernú výšku a povinnosť predložiť údaje o výške poskytnutej odmeny v mesiaci jún 2011 colníkom

Colného úradu Bratislava, zaradených v 5. platovej triede, ktorí neboli v predchádzajúcom období disciplinárne riešení a vyčíslil jeho priemernú výšku. Podľa jeho názoru po vykonaní týchto dôkazov mal súd prvej inštancie dospieť k názoru, že výška osobného príplatku a odmeny jeho a ostatných colníkov je v zjavnom nepomere v jeho neprospech a mal vysloviť názor, že konanie žalovaného, hoci vyplývalo z jeho právomoci, bolo zneužitie na jeho neoprávnený postih za to, že si uplatňuje svoje práva vyplývajúce zo služobného pomeru. Namietal, že súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav veci, keď nevykonal navrhnuté dôkazy. Ďalej uviedol, že súd prvej inštancie neuviedol v zápisnici o pojednávaní všetky skutočnosti, ktoré on uviedol a nepristúpil k prejednaniu veci tak, aby bola účinne zabezpečená ochrana jeho práv v zmysle Medzinárodných dohovorov, Ústavy SR, O.s.p., antidiskriminačného zákona a zákona č. 200/1998 Z.z. Uviedol, že konaním žalovaného bola znížená jeho dôstojnosť, spoločenská vážnosť, spôsobená psychická a finančná ujma, bolo ohrozené spoločenské uplatnenie a existenčné podmienky bytia jeho rodiny, ktoré sú znásobené nespravodlivým rozhodnutím.

3. Žalovaný vo svojom vyjadrení navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť s poukazom na § 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z.z. namietal, že dôvody uvedené žalobcom, ktoré mali viesť k jeho diskriminovaniu pri jeho vyslaní na preventívnu rehabilitáciu, považuje ich za účelové a nie je mu zrejmé, čo viedlo žalobcu ako dôvod diskriminácie určiť práve jeho "iné postavenie" vo vzťahu k ostatným colníkom zaradeným na PCÚ Kopčianska, ale ide o nepodložené tvrdenia, ktoré sa nezakladajú na pravde. Uviedol, že ust. § 137 ods. 8 zákona č. 200/1998 Z.z. upravuje určenie náhradného termínu na nástup preventívnej rehabilitácie colníkovi, ktorý nemohol nastúpiť v pôvodne určenom termíne zo závažných osobných, rodinných alebo zdravotných dôvodov, a preto toto ustanovenie nemožno aplikovať na daný prípad. Žalovaným navrhnuté dokazovanie predložením žiadosti všetkých colníkov z PCÚ Kopčianska o vyslanie na preventívnu rehabilitáciu za rok 2011 považuje za právne irelevantný dôkaz, pretože podľa jeho názoru ani vyslanie ostatných colníkov zaradených na PCÚ Kopčianska na preventívnu rehabilitáciu v nimi žiadanom termíne nepreukazuje jeho diskriminačné konanie voči žalobcovi. Ďalej namietal, že osobný príplatok je fakultatívnou zložkou služobného platu colníka, a teda v zmysle § 86 zákona č. 200/1998 Z.z. nie je na jeho priznanie právny nárok; ide o právne nenárokovateľnú zložku služobného platu, pričom podľa § 86 ods. 1 citovaného zákona, colníkovi v stálej štátnej službe na ocenenie množstva a kvality plnenia služobných úloh, ich zložitosti a náročnosti možno priznať osobný príplatok do 70 % súčtu funkčného platu a hornej hranice prídavku za výsluhu rokov. Nesúhlasil s tvrdením žalobcu, že mu bol znížený osobný príplatok, pretože rozhodnutím s účinnosťou od 01.07.2011 do 30.09.2011 bol žalobcovi priznaný nový osobný príplatok v sume 100,- Eur, keď od 01.01.2011 do 30.06.2011 nemal žalobca priznaný žiadny osobný príplatok, pretože mu patril služobný plat, ktorý mal pred jeho prevedením na inú funkciu a to z dôvodu, že to bolo pre neho výhodnejšie. Taktiež vykonanie dokazovania predložením rozhodnutí o priznaní osobného príplatku (odmien) všetkých colníkov z PCÚ Kopčianska považuje za irelevantné, keďže nejde o dôkazy, ktoré by boli spôsobilé preukázať jeho diskriminačné konanie voči žalobcovi, pretože v prípade považovania priznania osobného príplatku v sume nižšej v porovnaní s niektorými inými colníkmi za diskriminačné konanie, mohol by každý jeden colník, ktorého osobný príplatok (odmena) by nedosahoval úroveň osobného príplatku (odmeny) colníka s vyšším osobným príplatkom (odmenou) v rámci daného oddelenia alebo odboru, namietat diskriminačné konania z jeho strany. K nároku žalobcu na uplatnenie nemajetkovej ujmy uviedol, že priznaním osobného príplatku v sume 100,- Eur, resp. odmeny vo výške 30,- Eur nemohlo dôjsť k zníženiu spoločenskej vážnosti žalobcu či už vo vzťahu k ostatným colníkom, resp. vo vzťahu k verejnosti, pretože rozhodnutie o priznaní osobného príplatku nie je zverejňovaným rozhodnutím a žalobca ani nekonkretizoval v čom jeho spoločenská ujma utrpela, ako sa to prejavilo v jeho ďalšom spoločenskom uplatnení. Poukázal aj na to, že bolo bezodkladne vyhovené žiadosti žalobcu zo dňa 21.12.2011, na základe ktorej bol preložený do vyššej platovej triedy na nadriadený orgán, s miestom výkonu služby v mieste jeho trvalého bydliska, a aj z tohto dôvodu nemožno považovať jeho konanie za diskriminačné, keďže riaditeľ Colného úradu Bratislava mal len zákonnú možnosť, nie povinnosť s takýmto preložením súhlasiť.

4. Na základe dovolania žalobcu bol (v poradí prvý) rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 8CoPr/1/2014 - 104 zo dňa 01. 07. 2014; ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený; zrušený uznesením Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5 Cdo 403/2015 zo dňa 07. 12. 2016 z dôvodu neprejednania žalobcom podaného odvolania na odvolacom pojednávaní v zmysle § 214 ods. 1 písm.c) O.s.p.

5. Odvolací súd; s poukazom na § 470 ods. 1, 2 zák. č. 160/2015 Z.z. , Civilný sporový poriadok (ďalej len "C.s.p.") účinného od 01.07.2016; preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v

mediach uplatňovaných odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p.), na odvolacom pojednávaní (§ 385 ods. 1 C.s.p.) a po opakovaní dokazovania (§ 384 ods. 1 C.s.p.) listinami (žiadosťami o poskytnutie preventívnej rehabilitácie) postupom podľa § 204 C.s.p., dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

6. Zásada rovnakého zaobchádzania je v tej najširšej a najvšeobecnejšej rovine upravená antidiskriminačným zákonom č. 365/2004 Z.z. (lex generalis), podľa ktorého sa uplatňuje len v spojení s právami osôb, ktoré sú upravené osobitnými zákonmi (lex specialis) v jednotlivých oblastiach, ktoré vymedzuje antidiskriminačný zákon. Podľa antidiskriminačného zákona je potrebné pri dodržiavaní zásady rovnakého zaobchádzania prihliadnuť aj na dobré mravy z hľadiska zabezpečenia ochrany pred diskrimináciou. Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona sa vzťahuje okrem iných aj na oblasť pracovnoprávných vzťahov a zamestnávania, v ktorých sa zakazuje diskriminácia z vymedzených diskriminačných dôvodov v § 2 ods. 1, a to len v spojení s konkrétnymi právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi v presne vymedzených oblastiach v ust. § 6 ods. 2 zákona. Osobitný zákon č. 200/1998 Z.z. o štátnej službe colníkov garantuje v ust. § 5a práva ustanovené týmto zákonom všetkým občanom pri vstupe do štátnej služby a colníkom pri vykonávaní štátnej služby v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahoch ustanovenou antidiskriminačným zákonom a v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania zakazuje diskrimináciu aj z dôvodu manželského stavu alebo rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

7. Priama diskriminácia je aktívne konanie alebo opomenutie konania niečo urobiť, ktorým niekto (diskriminujúci) znevýhodňuje inú osobu (diskriminovaný) z určitého dôvodu, ktorý je v zákone označený ako diskriminačný, a teda neprípustný, zákonom zakázaný, čiže keď niekto zaobchádza s niekým pre tento dôvod horšie ako s niekým iným, kto tento dôvod nemá, v rovnakej či porovnateľnej situácii v zákonom stanovených oblastiach, bez súčasnej existencie k tomu ospravedlniteľných dôvodov. Diskriminácia znamená vylúčenie alebo obmedzenie reálneho prístupu k právam, k ich efektívnemu uplatňovaniu, ak s dvoma skupinami v porovnateľnej situácii je zaobchádzané odlišne na základe zakázaných diskriminačných dôvodov. Pri priamej diskriminácii je potrebné porovnať spolu aspoň dve konania či zaobchádzania, a až vo vzťahu k druhému, odlišnému - výhodnejšiemu zaobchádzaniu, možno vyhodnotiť konanie ako diskriminačné. Je potrebné preukázať, že situácia, v ktorej sa nachádza diskriminovaný, je podobná situácii osôb, s ktorými bolo lepšie zaobchádzané. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, možno za diskrimináciu považovať iba také rozdielne zaobchádzanie, ktoré nemá objektívne a rozumné zdôvodnenie, nesleduje legitímny cieľ a zároveň neexistuje primeraná proporcionalita medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom. Právna úprava je koncipovaná tak, že z hľadiska diskriminácie je irelevantné, či dôvody, ktoré k nej viedli, vychádzali zo skutočnosti alebo z mylnej domnienky, teda nezáleží na tom, či diskriminovaná osoba aj v skutočnosti spĺňa určitý diskriminačný dôvod, pre ktorý je diskriminovaná alebo či ide v tomto ohľade o omyl diskriminujúceho; je nerozhodné, či ten kto sa dopustil diskriminácie si počínal úmyselne, či z neobľadnosti.

8. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie odôvodnil zamietnutie žaloby v časti nárokov vyvodzovaných žalobcom z jeho priamej diskriminácie v súvislosti so žiadosťou o poskytnutie mu preventívnej rehabilitácie (ďalej aj "PR") v ním požadovanom termíne tým, že žalobca nepreukázal jeho diskrimináciu skutočnosťou, že na príslušnej pobočke čerpalo rehabilitáciu 13 colníkov s tým, že v 8-9 prípadoch nastúpili colníci na rehabilitáciu v (nimi) žiadanom termíne, a tiež s poukazom na to, že žalovaný, resp. nadriadený žalobcu, nemal zákonom stanovenú povinnosť súhlasiť s termínom preventívnej rehabilitácie, o ktorý žalobca požiadal. Na rozdiel od súdu prvej inštancie, odvolací súd zastáva názor, že skutočnosť, že žalobca bol povinný nastúpiť na PR v deň, v ktorý bol na ňu žalovaným vyslaný a že žalovaný v tomto smere konal v súlade s § 137 ods. 7 zákona č. 200/1998 Z.z. o štátnej službe colníkov, ešte neznamena, že by (hoci aj) týmto zákonným postupom žalovaného nemohlo dôjsť k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania. Pokiaľ súd prvej inštancie zamietol žalobu s tým, že žalobca nepreukázal jeho diskrimináciu skutočnosťou, že iní colníci na pobočke nastúpili na PR v (nimi) žiadanom termíne, dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie v tomto smere neaplikoval dôsledne § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona a nesprávne vyvodil a uplatnil zodpovednosť žalobcu za splnenie procesnej povinnosti preukázať svoje tvrdenia.

9. Osobitosťou procesného konania o antidiskriminačných žalobách je, že dôkazné bremeno sa prenáša na diskriminujúcu osobu v štádiu, keď je dosť pravdepodobné, že zásada rovnakého zaobchádzania bola porušená, ktoré podozrenie musí diskriminujúci vyvrátiť, resp. preukázať ospravedlniteľné dôvody pre nerovnaké zaobchádzanie, čo znamená preukázanie legitímneho cieľa, teda objektívnej súvislosti medzi sledovaným cieľom a rozdielnym zaobchádzaním a prijateľne proporčný vzťah medzi rozdielnym zaobchádzaním a legitímnym cieľom (ust. § 8 ods. 1 antidiskriminačného zákona). Európsky súdny dvor vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že je na žalobcovi najskôr preukázať, že na základe pravdepodobnosti skutočností možno usúdiť, že došlo k namietanému diskriminačnému konaniu a žalovaný musí; potom čo žalobca preukáže prima facie zásahu; poskytnúť objektívne zdôvodnenie namietaného rozdielného zaobchádzania. Navrhujúca strana teda musí preukázať "na prvý pohľad" prípad diskriminácie, teda, že s ňou bolo zaobchádzané rozdielne pre niektorý z diskriminačných dôvodov. Uvedená zásada je premietnuté do § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona, podľa ktorého žalovaný je povinný preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobca oznámi súdu skutočnosť, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. Žalobcovi preto postačuje z hľadiska splnenia svojej povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti, aby v žalobe uviedol skutočnosť, z ktorých možno na prvý pohľad (prima facie) dôvodne usudzovať porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, a ďalej je už na žalovanom, aby preukazoval v spore, že postupom namietaným žalobcom nedošlo z jeho strany k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania.

10. V preskúmvanej veci odvolací súd v rámci nariadeného odvolacieho pojednávania zopakoval dokazovanie žiadosťami zamestnancov žalovaného o poskytnutie preventívnej rehabilitácie formou výkonu práce, ktoré žalobca predložil na odvolacom pojednávaní aj v podobe bez anonymizácie, a z ktorých zistil, že v dvoch prípadoch bola PR poskytnutá v prvom požadovanom termíne (žiadosť zo dňa 25.10.2011 a žiadosť zo dňa 21.01.2011; obidve podané podľa bodu 4 písm. b),c) Rozkazu RCÚ č. 32/2010), v jednom prípade bolo vyhovené prvému termínu uvedenému v žiadosti, ktorý bol navyše; oproti žiadosti; predĺžený vzhľadom na to, že PR trvá 14 kalendárnych dní (žiadosť zo dňa 17.01.2011 podaná podľa bodu 4 písm. b),c) Rozkazu RCÚ č. 32/2010), a v troch prípadoch bola PR poskytnutá v prvom žiadanom termíne, v rámci ktorého však bolo vymedzené obdobie vykonávania prác u žalovaného (archív, registratúra), z dôvodu, že takýmto spôsobom mohla byť PR realizovaná len v prvých piatich kalendárnych dňoch z celkovej PR trvajúcej 14 kalendárnych dní, čo vyplýva z bodu 4 písm. a) Rozkazu RCÚ č. 32/2010 (žiadosť zo dňa 30.02.2011, 15.04.2011, 26.04.2011 podané podľa bodu 4 písm. a) Rozkazu RCÚ č. 32/2010). Žalobca si podal žiadosť o poskytnutie preventívnej rehabilitácie dňa 13.04.2011 taktiež vo forme výkonu prác podľa bodu 4 písm. b),c) Rozkazu RCÚ č. 32/2010, v ktorej požiadal o termín od 26.05.2011 do 08.06.2011, pričom na jeho žiadosti bol pod súhlasným vyjadrením nadriadeného určený (rukou napísaný) termín nástupu na PR dňa 07.11.2011.

11. Po zopakovaní dokazovania dospel odvolací súd k záveru, že na základe žalobcom v žalobe tvrdených rozhodujúcich skutočností a ním predložených listinných dokladov; preukazujúcich, že žiadosťami iných zamestnancov na pracovisku žalovaného v rozhodujúcom období (rok 2011) o poskytnutie PR formou výkonu práce v nimi uvádzanom (prvom požadovanom) termíne bolo vyhovené; možno dôvodne predpokladať, že pri posudzovaní žiadosti žalobcu o poskytnutie preventívnej rehabilitácie v ním požadovanom termíne došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania, keď na rozdiel od ostatných stálych/kmeňových zamestnancov na pracovisku žalovaného, ktorí rovnako ako žalobca požiadali v roku 2011 o poskytnutie PR vo forme výkonu práce, teda boli v porovnateľnej situácii, nebolo žalobcovi vyhovené vykonať PR v ním požadovanom termíne, bezprostredne po tom ako po prvýkrát po preložení na pracovisko žalovaného z organizačných dôvodov o jej poskytnutie u neho požiadal.

12. So zreteľom na uvedené možno s vysokou pravdepodobnosťou usudzovať na menej priaznivé zaobchádzanie so žalobcom práve z dôvodu jeho iného postavenia, keď žalobca bol u žalovaného len krátku dobu po tom, ako bol preložený na jeho pracovisko, oproti ostatným stálym zamestnancom. Bolo preto dôkaznou povinnosťou žalovaného, opodstatnenosť tvrdenia žalobcu o dôvode nevyhovenia ním požadovanému termínu vykonania PR vyvrátiť, a teda preukázať, že k neschváleniu žiadosti žalobcu v ním požadovanom termíne došlo z iných vecných dôvodov bez súvislosti s dobou jeho pôsobenia u žalovaného či preložením ho na pracovisko žalovaného. Žalovaný však neobjasnil legitimitu postupu svojho konania, neuviedol žiadne objektívne ospravedlniteľné dôvody na jeho obhájenie.

13. Za danej procesnej situácie, keď došlo k presunutiu dôkazného bremena na žalovaného, ktorý na svoju obranu neposkytol žiadne relevantné tvrdenia a nepredložil ani žiadne dôkazy, musí znášať aj

procesnú zodpovednosť za nesplnenie, resp. neunesenie dôkazného bremena v podobe nepriaznivého výsledku sporu. Z uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 388 C.s.p. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k požiadavke žalobcu na vyslovenie, že žalovaný svojím konaním porušil zásadu rovnakého zaobchádzania v štátnozamestnaneckom pomere vo vzťahu k žalobcovi formou priamej diskriminácie.

14. Neoprávnený postih v zmysle § 2a ods. 8 antidiskriminačného zákona, predstavuje jednu z foriem diskriminácie, pri ktorej sa rovnako uplatní inštitút obráteného dôkazného bremena. Predpokladom pre naplnenie tejto skutkovej podstaty je však existencia priamej súvislosti medzi nepriaznivým konaním či opomenutím a domáhaním sa ochrany pred diskrimináciou. Právna úprava tak prostredníctvom neoprávneného postihu (tzv. viktimizácie, resp. zákazu prenasledovania) zabezpečuje ochranu jednotlivcov pred akýmkoľvek nepriaznivým zaobchádzaním alebo nepriaznivými následkami, ktoré sú reakciou na konanie zamerané na vynútenie dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania, vychádzajúc z toho, že obeť diskriminácie môžu byť odrádzané od uplatnenia svojich práv kvôli riziku odplaty.

15. V danom prípade žalobca argumentoval, že zníženie osobného príplatku o 88,- Eur je neoprávneným postihom za podanie sťažnosti za porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. Odvolací súd však v tejto súvislosti dospel k záveru, že žalovaný vyvrátil, že by bol žalobcovi znížený osobný príplatok a že by tak bolo v súvislosti s podaním sťažnosti. Žalovaný vyplácal žalobcovi po jeho preložení od 01.01.2011 po dobu 6 mesiacov služobný plat, ktorý mal pred preložením (§ 34 ods. 8 zákona o štátnej službe colníkov) a od 01.07.2011 mu bol novo určený; a teda nie znížený; osobný príplatok. Tvrdenie žalobcu o tom, že mu mal byť od 01.07.2011 znížený osobný príplatok v súvislosti s podanou sťažnosťou dňa 24.05.2011 tak žalovaný dostatočne spoľahlivo vyvrátil.

16. V prípade odmeny žalobca argumentoval tým, že ostatným zamestnancom bola žalovaným priznaná nepomerne vyššia odmena za rovnakú prácu. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobca neuviedol žiadne také relevantné skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné dôvodne usudzovať o existencii príčinnej súvislosti medzi ním tvrdným nepriaznivým konaním v podobe výšky odmeny a domáhaním sa ochrany pred diskrimináciou podaním sťažnosti. Tvrdenie žalobcu o nepomerne vyššej odmene ostatných zamestnancov nepostačuje na prijatie úsudku o tom, že výška priznanej odmeny u žalobcu bola zjavnou sankciou zo strany žalovaného za domáhanie sa ochrany práv, keď predpokladom diskriminácie v podobe neoprávneného postihu nie je existencia chráneného diskriminačného dôvodu uvedeného v § 2 ods. 1 antidiskriminačného zákona a ani rozdielne zaobchádzanie v porovnateľnej situácii. Preto ani v prípade preukázania poskytnutia vyššej odmeny ostatným zamestnancom, by nebolo možné vyvodiť existenciu žalobcom tvrdného neoprávneného postihu.

17. Zhodne so súdom prvej inštancie zastáva aj odvolací súd názor, že žalobcom tvrdný postih v podobe výšky priznanej polročnej odmeny a výšky osobného príplatku je založený na domnienke či vnútornom presvedčení žalobcu. Zákon totiž stanovuje určité predpoklady pre priznanie týchto zložiek mzdy (§ 86 a § 95 zákona o štátnej službe colníkov), a preto je rozhodnutie zamestnávateľa založené na subjektívnom posúdení a vyhodnotení kvality a množstva zamestnancom vykonanej práce v každom individuálnom prípade; teda ide o vyjadrenie jeho spokojnosti s vykonávaním práce; a preto len tá skutočnosť, že ostatní zamestnanci žalovaného dostali odmenu či osobný príplatok za porovnateľnú prácu nepomerne vyššie ako žalobca, ešte nenasvedčuje tomu, že by tak bolo len z dôvodu ním tvrdného sankcionovania, keď zákon rozdiely pri priznávaní výšky týchto fakultatívnych mzdových zložiek predpokladá v závislosti od vyhodnotenia splnenia stanovených kritérií zamestnávateľom. Len tá skutočnosť, že žalobca nebol upozornený na neplnenie služobných úloh neznamena, že mu mala byť poskytnutá odmena porovnateľná s odmenami ostatných zamestnancov. Podľa názoru odvolacieho súdu v tejto súvislosti by neoprávnený postih mohol prichádzať do úvahy len výnimočne, ak by napr. ostatní zamestnanci za vykonanú prácu dostali fakultatívnu zložku mzdy a žalobca; taktiež vykonávajúci rovnakú prácu; by ju nedostal, prípadne ak by ju ostatní zamestnanci dostali; hoci nespĺnili zákonné kritériá; a žalobca by síce rovnako nespĺnil kritériá, ale by ju nedostal, kedy by bolo možné usudzovať, že k tomu došlo práve z dôvodu podania sťažnosti, eventuálne v prípade zjavného zníženia tejto zložky mzdy u žalobcu v časovej súvislosti s podanou sťažnosťou.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené možno zhrnúť, že priznanie výšky fakultatívnej zložky mzdy tak nebolo v danom prípade výsledkom diskriminačného prístupu žalovaného k žalobcovi z dôvodu podania

sťažnosti za stavu, keď zamestnávateľ priznal žalobcovi odmenu a osobný príplatok vo výške, ktorú považoval vo vzťahu k zákonným kritériám za adekvátnu, a pokiaľ tieto individuálne posúdil a vyhodnotil odlišne u ostatných zamestnancov tak, že im ich priznal vo vyššej sume, nemožno dostatočne spoľahlivo usudzovať, že by sa dopustil voči žalobcovi neoprávneného postihu. Právo na rovnaké zaobchádzanie v zmysle § 2 ods. 1 antidiskriminačného zákona nezahŕňa právo zamestnanca na priznanie osobného príplatku a poskytnutie odmien v rovnakej výške ako iným zamestnancom zaradeným v tej istej platovej triede a nemožno z uvedeného zákona vyvodiť ani povinnosť žalovaného priznať osobný príplatok a odmeny všetkým colníkom, v tom istom zaradení, v rovnakej výške, keď žalovaný je oprávnený v zmysle právnej úpravy zvážiť možnosť priznania osobného príplatku alebo poskytnutia odmeny, v každom prípade osobitne, vzhľadom na zákonom stanovené predpoklady.

19. So zreteľom na tieto závery považoval odvolací súd za nadbytočné doplniť dokazovanie uložením povinnosti žalovanému predložiť údaje o výške osobného príplatku colníkov Colného úradu Bratislava, zaradených v 5. platovej triede, ku dňu 01.07.2011, ktorí neboli v predchádzajúcom období disciplinárne riešení a vyčíslil jeho priemernú výšku a údaje o výške poskytnutej odmeny v mesiaci jún 2011 colníkom Colného úradu Bratislava, zaradených v 5. platovej triede, ktorí neboli v predchádzajúcom období disciplinárne riešení a vyčíslil jej priemernú výšku, nakoľko by neboli spôsobilé preukázať právne významnú skutočnosť, pretože samotné priznanie osobného príplatku alebo poskytnutie odmeny iným zamestnancom žalovaného vo vyššej sume ako žalobcovi nemožno bez ďalšieho len na základe porovnania výšky osobných príplatkov a odmien považovať za diskriminačné konanie žalovaného voči žalobcovi.

20. Vzhľadom na žalobcom tvrdené rozhodujúce skutočnosti v podanej žalobe; ktorými odôvodňoval svoj žalobný nárok; je potrebné poznamenať, že nároky uplatňované z porušenia zásady rovnakého zaobchádzania žalobca nevyvodzoval (aj) z konania žalovaného v rozpore s 12. časťou zákona č. 200/1998 Z.z. a ani z neoprávneného postihu za domáhanie sa cestovných náhrad, pridelenia ubytovania či bytu. V tomto smere považoval odvolací súd argumentáciu žalobcu za irelevantnú.

21. Žalobcom uplatňované odvolacie dôvody tak neboli podložené takými relevantnými argumentmi, ktoré by boli spôsobilé spochybniť správnosť skutkových a právnych záverov, na ktorých založil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie vo výrokoch, ktorými zamietol žalobcom uplatňované nároky titulom neoprávneného postihu, a preto odvolací súd v tejto časti napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 C.s.p.

22. Základným nevyhnutým predpokladom vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 9 ods.3 antidiskriminačného zákona je, že morálna satisfakcia je nepostačujúca, nemožno ňou teda primerane znížiť vzniknutú ujmu. Ďalšou podmienkou obvykle sa vyžadujúcou pre vznik nároku je, že bola značným spôsobom znížená dôstojnosť, spoločenská vážnosť alebo spoločenské uplatnenie poškodenej osoby, teda keď osoba vzhľadom k povahe, intenzite, charakteru, opakovaniu, širokému okruhu pôsobenia škodlivého následku s prihliadnutím na osobu postihnutú a jej postavenie, pociťuje a prežíva ujmu ako závažnú. Vtedy treba starostlivo skúmať, či za konkrétnej situácie, za ktorej k diskriminačnému zásahu došlo, ako aj s prihliadnutím k záujmom dotknutej osoby, možno spoľahlivo dovodiť, že by vzniknutú ujmu pociťoval ako závažnú každý na mieste a v postavení dotknutej osoby. Ďalej treba zdôrazniť, že na priznanie peňažnej satisfakcie nepostačuje len potenciálna možnosť zníženia dôstojnosti, vážnosti a uplatnenia v spoločnosti dotknutej osoby značným spôsobom, ale musí byť bezpochyby jednoznačne preukázané, že k tomuto zníženiu aj skutočne došlo, pričom dôkazná povinnosť je na dotknutej osobe. Nie je vylúčené, aby pre vznik nároku na peňažnú satisfakciu súd prihliadol aj k iným aspektom konkrétneho prípadu, avšak to predpokladá, aby tieto aspekty boli svojím významom a váhou porovnateľné s výslovne zákonom kvalifikovaným kritériom zníženia vážnosti, uplatniteľnosti či dôstojnosti v spoločnosti v značnej miere.

23. Súd nemôže vychádzať pri posudzovaní miery diskriminačného zásahu do práv z pohľadu priznania peňažného nároku z individuálneho a subjektívneho prežívania vzniknutej ujmy dotknutej osoby. Pre objektívne zistenie intenzity závažnosti ujmy však musia byť v konaní preukázané také právne relevantné skutočnosti, na základe posúdenia ktorých by bolo možné dospieť ku kvalifikovanému záveru predpokladanému explicitne dikciou právnej normy. Na požadovaný kvalifikovaný zásah by bolo možné usudzovať, pokiaľ by boli preukázané skutočnosti nasvedčujúce tomu, že skutočne diskriminačné konanie vyvolalo nepriaznivé následky (existencia ich priamej príčinnej súvislosti) v postavení a

činnosti dotknutej osoby v podobe pochybností o jej čestnosti, spoľahlivosti, dôveryhodnosti, v podobe nedostavenia sa inak predpokladaného výsledku alebo v podobe zhoršenia sa jej funkčného postavenia či profesijného uplatnenia a uznania. Len na základe takto objektívne nadobudnutých zistení by bolo možné kvalifikovane zhodnotiť mieru závažnosti zásahu v spoločnosti.

24. Odškodnenie má zabezpečiť spravodlivú kompenzáciu vzniknutej ujmy poškodenému v podobe satisfakcie, ale súčasne aj dostatočné potrestanie diskriminujúceho v podobe sankcie a účinnú výstrahu pre zabránenie ďalšej diskriminácie v podobe prevencie u iných možných potenciálnych subjektov v obdobnej situácii.

25. Žalobca sa v súvislosti s porušením zásady rovnakého zaobchádzania tiež domáhal primeraného zadostučinenie v podobe náhrady nemajetkovej ujmy 6.000,- Eur za zníženie jeho dôstojnosti, spoločenskej vážnosti a spoločenského uplatnenia. Odvolací súd v tejto súvislosti prihliadol na námietku žalobcu, že na pojednávaní dňa 16.10.2013 uviedol aj rozhodujúce skutočnosti, ktorými odôvodňoval uplatňovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré skutočnosti však v zápisnici z pojednávania neboli zaznamenané a poukázal v tejto súvislosti na to, že dĺžka trvania pojednávania vyše jednej hodiny nekorešponduje s rozsahom jeho zaznamenania na cca 1,5 strany. Pre zadováženie si (rovnocenného) skutkového podkladu odvolací súd musí zopakovať dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie (§ 384 ods. 1 C.s.p.). Zo zápisnice z pojednávania súdu prvej inštancie nevyplýva, že by vykonal aj dokazovanie nariadením výsluchu žalobcu. V odvolacom konaní nebol daný zákonný podklad v ust. § 384 C.s.p. na doplnenie dokazovania výsluchom žalobcu a vzhľadom na námietky žalobcu, že jeho tvrdenia týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy; vo vzťahu ku ktorému nároku ho plne zaťažuje dôkazné bremeno; nie sú v zápisnici zaznamenané, nemožno v odvolacom konaní ani zopakovať dokazovanie výsluchom žalobcu. S poukazom na tieto odvolacie námietky žalobcu je tak potrebné konštatovať, že došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý súdny proces, ktorý nedostatok nie je možné napraviť v odvolacom konaní.

26. Za tohto stavu by rozhodnutie vo veci samej odvolacím súdom nahrádzalo prvoinštančné rozhodnutie, čím by bolo stranám sporu odoprené právo namietať správnosť skutkových a právnych záverov na inštančne vyššom súde a tým aj možnosť preskúmania správnosti záverov odvolacieho súdu, ku ktorým by dospel právnym posúdením skutkových zistení z hľadiska tých rozhodujúcich skutočností, ktoré považoval za významné na rozdiel od súdu prvej inštancie, ktorý sa nimi buď dostatočne náležite nezaoberal alebo opomenul vôbec zaoberať. Posúdenie podstaty veci v rámci dvojinštančného súdneho konania je rovnako súčasťou práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Požiadavke dôsledného rešpektovania ústavného princípu dvojinštančnosti konania je možné učiť zadosť iba kasačným rozhodnutím.

27. Z hľadiska uplatnenej peňažnej satisfakcie bude preto úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní zistiť na základe riadne vykonaného výsluchu žalobcu postupom podľa § 195 C.s.p. reálne negatívne dopady diskriminačného konania žalovaného na dôstojnosť, vážnosť a spoločenské uplatnenie žalobcu. V tejto súvislosti bude potrebné ustáliť či žalobca vyvodzuje požadovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy 6.000,- Eur aj z diskriminácie v podobe neoprávneného postihu, pretože v takom prípade sa bude musieť neúspech v tejto časti premietnuť aj do rozhodnutia o tomto peňažnom nároku. Zistené skutočnosti bude potrebné následne vyhodnotiť z vyššie uvedených hľadiska rozhodných pre posúdenie vzniku nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy.

28. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6.000,- Eur; vrátane výroku o náhrade trov konania; zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. a vec mu vrátil v tejto časti na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 C.s.p., v ktorom súd prvej inštancie; viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 C.s.p.); odstráni vytknuté nedostatky vo vyššie naznačovanom smere a opätovne meritórne posúdi vecnú opodstatnenosť peňažného nároku uplatňovaného žalobcom z hľadiska splnenia všetkých zákonom stanovených podmienok vyplývajúcich z ustanovenia § 9 ods. 3 antidiskriminačného zákona, rozhodne vo veci samej a svoje úvahy, na základe ktorých dospeje k rozhodnutiu náležitým (zákonným, zrozumiteľným) spôsobom odôvodní a v novom rozhodnutí o veci rozhodne o náhrade trov aj tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

29. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 2:1.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.sp.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).